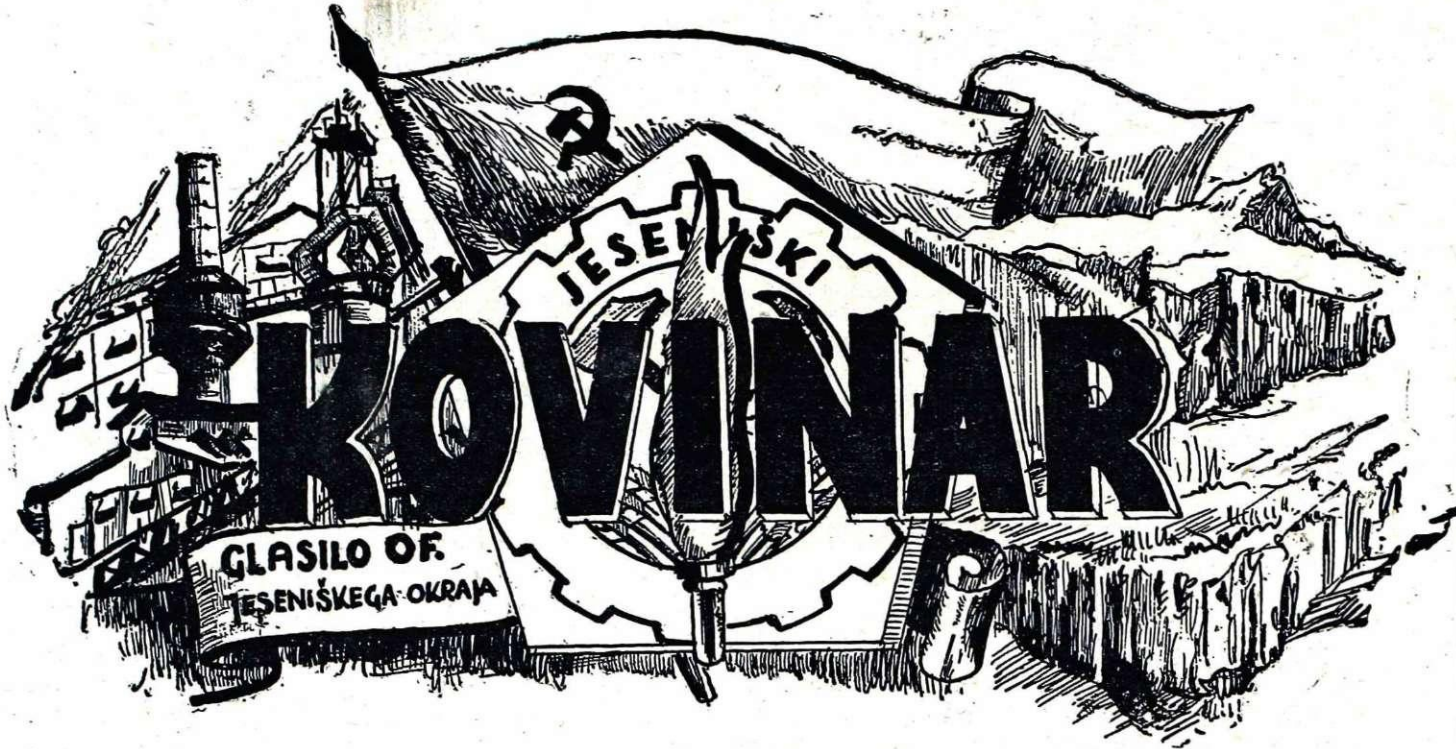

★

Komunistična partija ni nepoznana, skrita, sektaška grupica nekih „samozvancev, grupica, ki se utaplja v Ljudski fronti“, ampak je splošno priznana vodeča sila, inciator, ideolog in organizator vsega družbenega življenja v Jugoslaviji.

(Iz govora tov. Borisa Kraigherja na zasedanju Glavnega odbora OF Slovenije dne 19. oktobra 1948)

★

Leto I.

Jesenice dne 23. oktobra 1948

Štev. 30

Druga okrajna partijska konferenca na Jesenicah

Partijska organizacija jeseniškega okraja je častno izpolnila svoje naloge

Izvolitev članov Okrajnega komiteja in delegatov za II. kongres KPS

V nedeljo, 17. septembra je bila v okrašeni dvorani Fizikturnega doma na Jesenicah II. partijska konferenca jeseniškega okraja. Navzočih je bilo 354 delegatov, izvoljenih v osnovnih partijskih organizacijah, ki so zastopali preko 2380 komunistov okraja. Konferenci je prisostvoval tudi zastopnik Centralnega komiteja KPS tov. Vlado Krivic, dalje zastopniki JA in drugi gostje.

Konferenco je otvoril sekretar Okrajnega komi-

teja KPS tov. Voljč Ignac, ki je pozdravil zbrane delegate, tovariša Krivica, zastopnike vojske in druge. Nato so vsi delegati z enominutnim molkom počastili spomin padlih komunistov.

Po izvolitvi delovnega predsedstva, zapisnikarjev in verifikacijske komisije je tov. Voljč Ignac podal izčrpen referat o zgodovini in delu Partije v jeseniškem okraju. Iz obširnega poročila povzemanj naslednje:

študij, ki so ga vodili Čufar Tone, Mlakar Janez, Bokal Stane in Stražišar. V Španijo je odšlo 15 prostovoljcev.

Ko je prevzel vodstvo CK-ja tov. Tito, se je Partija organizacijsko okrepila

Leta 1937, ko je prevzel vodilno mesto v CK KPJ tov. Tito, so bile organizirane partijske celice in sicer na Jesenicah dve, ena na Javorniku, v Bohinju in Srednji Dobravi. Sprejetih je bilo nekaj novih članov. Glavna akcija je bila zbiranje prispevkov za Rdečo pomoč, zlasti pa razkrinkavanje nemškega fašizma in pete kolone. Ko je bila leta 1937 organizirana Osvobodilna fronta, se je osnoval medstrokovni akcijski odbor, dalje je Partija na Jesenicah ustanovila „Društvo prijateljev Sovjetske zveze“. Pričela se je akcija za vstop mladine in žena v sanitetne tečaje, zbiralo se je orožje, nudila pomoč španskim borcem, organizirani so bili izleti v gozdove, skojevska organizacija se je utrjevala, v Partijo se je pritegnilo tudi več žena.

Vse to so bile priprave za oboroženo borbo proti fašizmu leta 1941. Ob napadu na Jugoslavijo se je na Jesenicah javilo 600 prostovoljcev v jugoslovansko vojsko, kar je bil rezultat dolgoletne ilegalne in legalne borbe naše Partije proti sovražnikom delovnega ljudstva.

Priprave za oborožen odpor proti nemškemu fašizmu

Prve partizanske grupe, čete in bataljoni

Po razpadu jugoslovanske vojske leta 1941 so komunisti v jeseniškem okraju pripravljali oborožen odpor. Akcijo je vodil Gregorčič Jože. Zbirali so orožje, sanitetni material in razširjali literaturo s pozivi CK KPJ za oboroženo borbo. Partija je pozivala na sabotaže. V tovarni je komunistom uspelo popolnoma ugasniti plavž. Partija se je okrepila z novimi člani iz vrst najnaprednejših delavcev. Že junija 1941 je Gregorčič formiral **partizansko grupo na Možaklji** iz samih komunistov in kandidatov. V juliju je imela ta grupa oborožen spopad z Nemci na Možaklji in minirala most v Zirovnici. Partizanske grupe, ki so rastle z dneva v dan, so se razdelile v manjše skupine pod Stolom in na Pokljuki. V nemških postojankah so komunisti zbirali orožje in drug vojaški material. **Kersnik Stane** iz Blejske Dobreve in neki kmet iz Bohinjske Bele sta nabrala več voz municije in orožja. Te akcije je vodil komunist **Gođec Tomaž** iz Bohinjske Bistrice, akcije na Bledu pa

(Nadaljevanje na drugi strani)

O razvoju in delovanju KP v jeseniškem okraju v stari Jugoslaviji

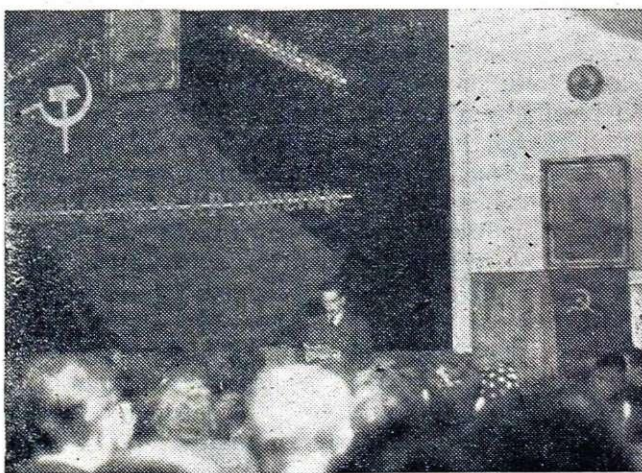
Že leta 1917 so se začela na Jesenicah delavska gibanja in prve demonstracije proti izkoriščevalcem delavskega razreda. Ta gibanja so vodili levi v socialdemokratski stranki. Leta 1919 je bila ustanovljena Socialistična stranka delovnega ljudstva, ki je zajela okrog 85% vsega delavstva pri takratni Kranjski industrijski družbi. Ta stranka je bila tudi v Bohinju, Srednji Dobravi, Kropi in Lescah.

V letu 1920 pa se je Socialistična stranka preobnavala v Komunistično partijo Jugoslavije. Na Jesenicah je bilo takrat okrog 900 članov, v Bohinju 100, večje število pa tudi v Kropi, Srednji Dobravi in Lescah.

Partija, ki je bila takrat legalna, je imela na Jesenicah absolutno večino in velik vpliv na upravo KID. V času štrajka železničarjev je s političnimi zborovanji na postaji Jesenice dajala moralno oporo železničarjem. Na Jesenice pa so prišli žandarji in vojaštvo takratnega ministra dr. Korošca, da razbijejo štrajk. Po zlomu štrajka so se pričela preganjanja komunistov. Partija, ki je bila z „Obznano“ stavljena izven zakona, je prešla v ilegalno. Osnovale so se „trojke“ izmed najbolj revolucionarnega članstva. Od prejšnjih 900 jih je ostalo le še okrog 250 do 300.

Partija si je v sindikatih (SMRJ) priborila vodilno mesto. Sprovajala je akcijo za „Pomoč gladojočim v Rusiji“. Socialdemokrati pa so začeli borbo proti Partiji, vsled česar leta 1924 ni bilo takih uspehov. Od 250 je ostalo organizacijsko povezanih le še okrog 30 članov. Ko je bila istega leta ustanovljena Nezavisna radniška partija, je naša Partija vodila preko te organizacije borbo proti izkoriščanju. Partija je začela delati tudi na podeželju s popularizacijo Sovjetske zveze. Prirejala so se zborovanja in razširjala literaturo. Toda že leta 1924 je bila Nezavisna radniška partija razpuščena in vladajoča buržoazija je začela izvajati represalije. Začeli so se odpusti iz tovarne in aretacije. Od dela aretiranih so bili štirje komunisti. To je bil težak udarec za jeseniško Partijo, ki do leta 1926 ni uspela organizirati večjih akcij.

Partija je v tem času poživila delo med malimi in srednjimi kmeti z organiziranjem zborovanj, političnih in gospodarskih predavanj. Organizator teh predavanj je bil **Zagar Stane na Srednji Dobravi**, posebno aktivna pa je bila **partijska grupa**

Sekretar Voljč Ignac govori na II. partijski konferenci na Jesenicah

v Bohinju. V tovarni na Jesenicah pa je uspela dobiti vpliv v vodstvu sindikalne organizacije in na socialdemokratski list „Delavec“.

—Vojaška diktatura 6. januarja 1929 je bila težak udarec za partijsko organizacijo na Jesenicah. Zaradi aretacije vodilnih funkcionarjev na Jesenicah in v Ljubljani je izgubila vpliv v sindikatu in stik z Ljubljano. Leta 1930 je bilo sprejetih 11 novih članov, postavljene zveze z višjimi forumi in organizacija je znatno napredovala. Aretacije leta 1931 in 1932 so sicer slabile organizacijo, vendar do take situacije kot leta 1929 ni več prišlo.

Do leta 1935 pa je bila močna aktivnost proti Partiji na Jesenicah od strani socialdemokratov. Partija je tega leta organizirala stavko v tovarni KID, ki je dobro uspela. Organiziran je bil redni

